

Kitap İncelemesi

Avrupa Birliği Sağlık Politikası Hakkında Her Zaman Bilmek İsteyipte Sormaya Korktuğunuz Her Őey

Scott L. Greer, Sarah Rozenblum, Nick Fahy, Eleaanor Brooks, Holly Jarman, Anniek de Ruijter, Willy Palm and Matthias Wismar, World Health Organization, 2022, Sağlık Politikası Serisi, No:59, 3.baskı, 272 sayfa.

Öz

Bu alışmada, Dünya Sağlık Örgütünün 2022 yılında “Everything you always wanted to know about European Union health policy but were afraid to ask” adı ile yayımladığı Avrupa Birliği (AB) Sağlık politikası kitabının incelemesi yapılmıştır. Söz konusu kitapta, AB’nin COVID-19 öncesinde ve COVID-19 sonrasında yapmış olduğu politikaların karşılaştırmalı bir Şekilde anlatıldığı görölmektedir. Kitabın, COVID-19 ile beraber AB sağlık politikasındaki gelişmeleri öğrenmek isteyen araştırmacılara önemli bir kaynak olma özelliği taşıdığı düşünölmektedir.

Anahtar kelimeler: Sağlık hizmetleri sunumu, Avrupa Birliği, sağlık sistemleri, sağlık politikaları, halk sağlığı.

Ecem ACAR, Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, acar.ecem@hbv.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-6985-9401>

Atıfta Bulunmak İçin:

Acar, E. (2022). Kitap İncelemesi (Avrupa Birliği Sağlık Politikası Hakkında Her Zaman Bilmek İsteyipte Sormaya Korktuğunuz Her Őey), Eurasian Journal of Health Technology Assesment, 6(2): 144-147.

Everything You Always Wanted to Know About European Union Health Policy But Were Afraid to Ask

Scott L. Greer, Sarah Rozenblum, Nick Fahy, Eleaanor Brooks, Holly Jarman, Anniek de Ruijter, Willy Palm and Matthias Wismar, World Health Organization, 2022, Health Policy Series No:59, Third Edition, 272 pages.

Abstract

In this study, the European Union (EU) Health policy book published by the World Health Organization in 2022 with the title "Everything you always wanted to know about European Union health policy but were afraid to ask" was reviewed. In this book, it is seen that the policies of the EU before and after COVID-19 are explained comparatively. The book is thought to be an important resource for researchers who want to learn about the developments in EU health policy with COVID-19.

Key Words: *Delivery of health care, European Union, health care system, health policy, public health.*

Ecem ACAR, PhD Student, Ankara Hacı Bayram Veli University, Department of Health Administration, acar.ecem@hbv.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-6985-9401>

Cite This Paper:

Acar, E. (2022). Book Review, (Everything You Always Wanted to Know About European Union Health Policy But Were Afraid to Ask), Eurasian Journal of Health Technology Assesment, 6(2): 144-147.

1. Giriş

COVID-19 pandemi sürecinden sonra Avrupa Birliği (AB) sağlık politikasında ne gibi değişiklikler oldu?

Bu kitap bu temel soru üzerine şekillenerek yazılmıştır diyebiliriz.

AB'nin sağlık konusunda COVID-19 öncesi ve sonrası uygulamış olduğu politikalar üzerine yazılmış olan kitap; AB sağlık politikalarının doğasını, varlık nedenlerini ve Avrupalıların sağlığını etkileme potansiyellerini açıklamaktadır. Kitap, Amerika ve Avrupa'daki 8 akademisyen tarafından kaleme alınmış olup Dünya sağlık örgütü yayını tarafından 2022 yılında okuyucuyla buluşturulmuştur. Kitapta toplam 272 sayfa yer almakta olup 8 bölüm mevcuttur.

2020-2021 yılları arasında yaşanan önemli olaylar sonucunda, kitabın incelenen baskısının daha erken yenilenmiş olduğu görülmektedir ve yenilenmiş baskının; COVID-19 müdahalesinden kaynaklanan AB sağlık politikalarındaki önemli değişiklikleri anlatmak için Ocak 2022'nin sonlarında güncellendiği görülmektedir. Kitapta; COVID-19 ile birlikte AB politikası temelinde sağlığa odaklanmayı artırmaya yönelik mevcut eğilimin ve pandemiye verilen yanıtlarla AB sağlık politikasının doğasında önemli değişikliklerin meydana geldiği anlatılmakta olup AB'nin COVID-19 'a yaklaşımının, AB'nin harcama önceliklerini belirgin şekilde değiştirdiğine de yer verilmiştir.

Bu kitabın, AB sağlık politikalarının kapsamının ve bunları açıklayan özgün kurumsal yapının anlaşılmasının, iş güvenliği de dâhil olmak üzere gıdadan sağlık hizmetlerine kadar her alanda sağlık için politika yapma konusundaki yetkinliğini ve yaklaşımlarını geliştireceği inancıyla yazıldığı söylenebilir.

2. İçerik

Kitap, 2020 yılında yaşanan pandemi dönemi ile beraber AB sağlık politikasındaki değişikliklerle ilgili olup AB'deki sağlık teknolojisi değerlendirmesi, gıda güvenliği yönetmeliği ve küresel sağlık politikasında gelişmeleri ve 2021 yılından itibaren AB'nin sağlık politikalarını daha iyi analiz etmek için önemli olduğu görülmektedir. Güçlü bir AB yasası, mali yönetimin iyi sağlanması, AB kurumlarının daha organize olması ve gıda, iklim değişikliği konularına yoğunlaşılması gibi amaçlardan bahsedilmektedir.

Birinci bölümde, AB'nin sağlık politikalarından, iç pazarı teşvik etme, düzenleme ve daha yoksul bölgelere yatırım yapma gibi konulardan bahsedilmektedir. Komisyonun, sağlıklı yaşam tarzları, aşılama ve antimikrobiyal direnç gibi önemli konularda harekete geçtiği anlatılmakla birlikte AB'nin diğer birçok politikasındaki eylemlerle birleştiğinde, AB sağlık politikasının ne kadar güçlü ve kaçınılmaz olabileceğini göstermektedir.

İkinci bölümde, Avrupa İlaç Ajansı, Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Sayıştay gibi AB'nin önemli kurumları anlatılmaktadır. Sınır ötesi sağlık ve tütün kontrolünün yanı sıra ilaçları da içeren halk sağlığı ve gıda güvenliğine ilişkin AB politikalarından ve eylemlerinden sorumlu DG SANTE'nin öneminin pandemiden sonra daha iyi anlaşıldığı görülmüş olup AB'nin yürütmüş olduğu politikalarda, kurumlarının varlığı ve gelecekte nasıl bir etkiye sahip olabileceği anlatılmaktadır.

Üçüncü bölümde, AB halk sağlığı politikasının, kısmen obezite, Aşı Stratejisi ve COVID-19'a acil müdahaleler gibi ciddi sorunları ele alma çabalarının olduğu aktarılmıştır. COVID-19 sonrası AB halk sağlığı politikasının geleceğinin, kurumların ve hükümetlerin AB bütçe kararlarını yeniden gözden geçirecekleri 2027 bütçesine giden müzakerelerde belirleneceği

ifade edilmektedir. Gelecekte yeni yatırımların katma değerini göstermek ve hükümetlerin 2027'ye hazırlanırken AB bütçesini incelemeye başlamadan önce sorunları açıkça eleştirmeleri gerektiği tartışılmış olup HERA (Sağlık durum acil hazırlık müdahalesi) gibi kurumların önemi vurgulanmaktadır.

Dördüncü bölümde, çevrenin korunması, işyeri güvenliği ve tüketicinin korunması konularına değinilmektedir. Ülkelerin hava kalitesi planlarını benimsemelerini ve uygulamalarını gerektiren ortam hava kalitesi standartları, Üye Devletlerin emisyon azaltma taahhütlerine uymaları için 2019 yılına kadar belirlenen ulusal emisyon azaltma hedefleri ve AB mevzuatında belirlenen emisyon standartları gibi hava kalitesini iyileştirme eylemleri olduğu görülmektedir. COVID-19 pandemisi ile beraber sağlık acil durumlarına hazırlık ve müdahale konularına yönelik olan halk sağlığı politikasının ve sivil korumanın öneminin artması ile beraber işyerlerinde iyi enfeksiyon kontrolü ve güvenli sağlıklı ortamlarının oluşturulmasının, COVID-19 enfeksiyonuna yönelik risk faktörlerinin azaltılmasına yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. Pandemi sürecinden ders alınıp, önemli önlemler alınması ile birlikte gelecekteki sorunlara hazırlıklı olunabileceği tartışılmaktadır.

Beşinci bölümde; ilaçlar, tıbbi cihazlar ve iç pazarın verimliliği konularına değinildiği görülmekte olup salgının tıbbi cihaz tedarik zincirlerini ciddi şekilde kesintiye uğrattığını ve Avrupa Birliği'nin ithalata olan güvenini zedelediği tartışılmaktadır. Avrupa Komisyonunun, mevcut tıbbi cihaz malzemelerini belirlemek ve ilgili ihtiyaçlarını karşılamak için AB Üye Devletleri, üreticiler ve diğer paydaşlarla yakın işbirliği içinde çalışan bir "Tıbbi ekipman (COVID-19) için Takas Odası" oluşturulduğu ve tıbbi ekipmanın ortak tedariki ve stoklanması konusundaki çalışmalarını tamamladığı anlatılmaktadır.

Altıncı bölümde; uyarlanmış mali yönetim çerçevesi ve özellikle hazırlanmış ekonomik paketinin, gelecekte mali entegrasyonu sağlayacak bir mekanizma yarattığı anlatılmakla birlikte AB'nin hem halk desteğine hem de piyasa güvenine ilham verdiği ve böylece ortak borç gibi daha güçlü bir mali yönetim çerçevesinin unsurlarını oluşturduğu ve kamu kurumlarına daha merkezi bir rol vermeyi başardığı aktarılmaktadır. Ancak yapılan bu değişikliklere karşın mali yönetimde halen tartışılan konular bulunduğu anlaşılmaktadır. Özellikle 2011 ekonomik krizi sonrası Avrupa ekonomisinin dayanıklılığını artırıp artırmayacağı ve sürdürülebilirliğini koruyup koruyamayacağı konularının tartışma konusu olarak yer aldığı görülmektedir. AB'nin COVID-19'a mali yaklaşımının mevcut fonların yeniden tahsisi yoluyla kısa vadeli kaynak sağlamaya bazı katkılar içermesinin uzun vadede ne yapılması gerektiğine odaklanma sorusunu akıllara getirdiği görülmektedir.

Yedinci bölümde, AB'nin dışsallık faktörünün önemi anlatılmaktadır. AB'nin küresel sağlık politikalarına sahip olmasının temel nedeni, sınırları aşan diğer politikaların dışsallıklarında yatmakta olup ticaret ve yatırım politikası kararları, tütün kontrolü, ilaç geliştirilmesi ve tarım ihracatı gibi alanlar, sağlık ve ekonominin her türlü alanını etkilemekte ve dışsallık faktörünün söz konusu alanlarda devreye girdiği görülmektedir. Ukrayna savaşıyla birlikte Ukrayna'nın AB'ye üye olması konusu eleştireci bir yaklaşımla sunulmaktadır. Savaşın önceki Ukrayna'nın mali ve sosyal durumu aktararak AB'ye üye olması tartışılır bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınır güvenliği konusunun önemi vurgulanarak, Türkiye'deki göçmenler konusuna değinildiği görülmektedir. COVAX'ın (Dünya Sağlık Örgütü Aşı tedarikçisi), aşı tedariki konusunda yoğun bir baskıya maruz kalıp kalmayacağı, finansman alanında kaynağının yetersiz olduğu ve var oluş amaçlarının sorgulanabilir olduğu tartışılmaktadır.

Sekizinci bölümde, Ödeme sistemleri, hastane yönetimi, birinci basamak sağlık hizmetlerinin kapsamı ve teknoloji yayılımı gibi konuların AB'de nerdeyse hiç konuşulmadığı anlatılmaktadır.

3.Sonuç

Farklı özellikleri, prosedürleri ve öncelikleri olan AB sağlık politikası sağlığı ve sağlık sistemlerini etkilemektedir. COVID-19 ile beraber, halk sağlığının bazı alanlarında özellikle bulaşıcı hastalıkların gözetimi ve kontrolü, biyomedikal hazırlık ve sivil koruma gibi alanlarında AB tarafından öneminin anlaşıldığı görülmektedir. Halk sağlığına hazırlık ve acil durum müdahalesine yönlendirilen para miktarları ve mali yönetim revizyonları AB'nin dışsal faktörlerini yönetme çabalarını göstermektedir.

27 üye devlete ve yaklaşık 447 milyon nüfusa sahip AB'nin çok farklı politik, kültürel ve ekonomik yapıya sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bu yüzden de sağlık politikalarında tek bir çatı altında toplanmasının ya da tek bir politika oluşturma çabalarının tartışmaya açık olduğu söylenebilir.

AB'nin COVID-19 pandemisine yaklaşımı, her zaman mevcut olan çeşitli yetkilerini kullanarak sağlık alanındaki çalışmalarının kapsamını önemli ölçüde artırmak olarak karşımıza çıkmaktadır. Koronavirüs pandemisi ile AB finansmanında sorunlar oluşabileceği gözlemlenmektedir. Buna çözüm olarak, AB'nin koronavirüs pandemisinden toparlanmasını finanse etmeye yardımcı olmak için 750 milyar Euro'luk ek bir kurtarma fonu sağlandığı görülmektedir. Bu fonunda gelecekte AB için yeni gelir akışlarıyla desteklenen borçlanma yoluyla finanse edileceği ve aynı zamanda sağlıkla ilgili yeni gelir akışları olasılığını da ortaya çıkardığı görülmektedir.

Sonuç olarak, çok üye devlete sahip olan ve çok güçlü bir kurum olarak Dünyada yer edinen AB'nin, pandemi dönemindeki gücünün tartışma konusu haline geldiği görülmektedir. İlaç tedarikinden sınır güvenliğine ve ekonomik güçten fiziki kapasiteye kadar birçok konunun tartışmaya açık hale geldiği görülmektedir. Üye sayısının çok olmasının da getirmiş olduğu sosyoekonomik farklılıklardan ötürü tek hukuki sistem ya da tek ekonomik sistem gibi bir oluşum kurmaya çalışmanın getireceği risklerin tartışılması gerekmektedir.

Kaynakça

1. Lee, A., Green, B., Johnson, C ., Nyquist, J. (2010). How to Write a Scholarly Book Review for Publication in a Peer Reviewed Journal A Review of the Literature. *The Journal Of Chiropractic Education*. 24(1), 57-69.
2. Sesli, M. (2020). Kitap Kritiği:Refah Devletinın Krizi. *Enderun Dergisi*. 4(1), 41-46.
3. Őiřman, M. (2005). Kitap Eleştrisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 41(41), 133-140.